

Yleiset kommentit viitearkkitehtuurin suunnitteluprosessiin ja kuvausdokumentteihin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Viitearkkitehtuurimalli vaikuttaa aluksi raskaalta luettavalta ja ylivoimaiselta ylläpidettävältä dokumentilta. Tarkemmalla lukemisella se on huolellisesti valmisteltu viitearkkitehtuurin laatimista ohjaava dokumenttikokoelma, jossa eri kohtiin pyydetty otsikkotason asiat ovat perustellusti tärkeitä ja ne kattavat laajan näkökulman – lisäksi täyttämistä on ohjattu kommentein ja lisäselitykset avaavat asiaa. Pohjat ovat siis perustellusti laajoja, sillä on komponentteja, jotka lukija/pohjien täyttäjä tulisi muuten huomioida vasta paljon myöhemmin kuin laatimisen aikana, ja uskoaksemme tästä on etua.

Jotta dokumenttipohjien käyttöön syntyisi suurempi motivaatio, ehdotamme, että pohjien yhteyteen liitettäisiin vielä selvemmin tietoa siitä, mitä ja millaista yhteentoimivuutta kuvausten kautta tavoitellaan. Tämä olisi tärkeä osuus myös niille, jotka eivät menetelmää tunne. Onko tavoite a) viitearkkitehtuuriasiakirjojen yhtenäisen dokumenttimuoto (asioiden löytämisen helpottaminen, otsikkotason ohjaus sisällön järjestykselle) vai semanttinen yhteentoimivuus (tavoitteena sama käsitys asiasta, sanastot) vai c) tietojärjestelmien (ml. tietovarannot) tekninen yhteentoimivuus (rajapintojen tekninen toteutus) – tai mahdollisesti nämä kaikki? Lisäksi voisi avata sitä, miten kuvauksen tuottajan tulee huomioida muut työn alla olevat kuvaukset ja jos kuvauksia laadittaessa syntyy ehdotuksia linjauksista, missä ja miten ne käsitellään koko kuvausjoukon osalta.

Toteamme myös, että jo johdantokappaleen lukijan tulee olla jo syvällisesti perehtynyt aiheeseen ja käytettyyn terminologiaan. Pohdimme esimerkiksi sitä, että kun joissakin kohdealueemme organisaatioissa on jo pitkään tehty kuvauksia, onko tarkoitus nyt viedä ne näihin systemaattisesti laadittuihin pohjiin jotta niitä voitaisiin yhteismitallisesti käyttää? Heräsi kysymys, kenelle ja missä vaiheessa työtään olevalle pohjat on tarkoitettu ja mikä on niiden velvoittavuus? Vai ovatko nämä osviitaksi juuri työtään aloitteleville? Silloin johdantoa tulisi täydentää linkeillä ohjausmateriaaleihin ja terminologiaan verkkosivuilla.

Viitearkkitehtuurin laadinnan osuudessa on kuvattu ”osallistamista”. Pidämme sitä erittäin tärkeänä, että laatijan/laatijaryhmän tulee olla samalla myös se ryhmä, joka jatkossa saa arkkitehtuurista, sen olemassaolosta ja ylläpidosta suurimman hyödyn. Arkkitehtuurikuvauksessa olisi hyvä huomioida erityisesti sen käyttäjät ja kohderyhmä, jotka voivat olla esim. päätöksentekijöitä tai prosesseja käytännön työssään kehittäviä asiantuntijoita. Siksi erityisesti helppo luettavuus on tärkeää, ja sen tulisi olla mahdollista ilman syvällistä menetelmän ja terminologian tuntemusta.

Viitearkkitehtuurimallipohjia laadittaessa on luonnollisesti tavoiteltu mahdollisimman laajaa soveltuvuutta eri kuvauskohteisiin ja näitä on havainnollistettu jo olemassaolevin esimerkein. Pohdimme, miten pohjaa tulisi käyttää tilanteessa, jossa kuvattava asia on laaja (kuten kohdealueen tasolla on). Onko tarkoitus ”pilkkoa” kokonaisarkkitehtuuri systemaattisesti kuvattaviin osiin ja jos, niin miten varmistetaan, että niissä ei olisi päällekkäisyyksiä, tai jos on, miten päällekkäisyydet

voitaisiin havainnollistaa.

Esimerkkinä tästä vaikeudesta voitaisiin mainita tutkimuksen kokonaisarkkitehtuuri ja sille sidonnainen tutkimuksen tuen ja -hallinnon arkkitehtuuri ja siitä edelleen (meidän tapauksessamme) noin 11 muun alaotsikon mukaiset sidosarkkitehtuurit. Jos nämä laaditaan listoina dokumenttipohjiin, se on hyvä, mutta vaikea tapa visuaalisesti havainnoida kokonaisuuden rakentumista eri kuvauksista. Olisiko mahdollista löytää visualisointitapa sille, miten eri viitearkkitehtuurin muodostamat ”verkot” kattavat koko kohdealueen, esimerkiksi värien ja upotusten käytöllä? Onko välttämättä niin, että dokumenttien tulee olla word-muodossa, kun se verkkoteknisesti esitettynä mahdollistaisi monimuotoisemman visualisoinnin? Viitearkkitehtuuripohjissa on ensimmäistä kertaa mukana kaksi erittäin tärkeää asiaa: on käsitelty mittaristoa sille, miten voidaan osoittaa arkkitehtuurin mukaisuutta ja toisaalta, miten yhteentoimivuutta voidaan myös osoittaa. Nämä taulukot ovat viitearkkitehtuuripohjien parasta antia.

Viitearkkitehtuurin suunnitteluprosessin ja kuvausdokumenttien hyväksyntä

- ☐ Hyväksytään ilman muutoksia
- ☐ Hyväksytään muutoksin (vaaditut muutokset kuvattu tässä lausunnossa)
- ☐ Vastustetaan, perustelut:

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

Hyväksytään muutoksin (vaaditut muutokset kuvattu tässä lausunnossa)

Kommentit Viitearkkitehtuurin suunnitteluprosessiin (Liite 1)

Lausunnonantajia: 1 ▼

Dokumentti on ymmärrettävä

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevissa viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

2.1. Omistaja: ehdotamme että omistaja on myös tilaaja ja hyödyntäjä ja toisaalta osallistuminen laatimiseen ja ylläpitoon on lähes välttämätöntä. Näin toimiessa sitouttaminen jää pois. Huom, miten kuvataan omistamisen hierarkiat.

2.1 kohta 5. käyttäisimme tarvittavat tahot lisäksi/sijaista sanaa hyödyntäjätahot

Kommentit Viitearkkitehtuurin kuvaus -pohjaan (Liite 2)

Lausunnonantaja: 1

Dokumentti on ymmärrettävä

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevilla viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kolmannessa kohdassa vastasimme kyllä, mutta riippuu siitä onko kuvaus jo olemassa jolloin sitä ei ehkä viedä tähän formaattiin. Joka tapauksessa ajattelumallina pohjat toimivat erinomaisesti.

Kommentit Yhteenveto-pohjaan (Liite 3)

Lausunnonantajia: 1 ▼

Dokumentti on ymmärrettävä

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevilla viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Tämä yhdessä seuraavan liitteen kuvan kanssa muodostavat viitearkkitehtuurista viestintämateriaalin esim johdolle tiivistelmäksi, ja yli organisaatioiden.

Kommentit Yhteenvetokuva-pohjaan (Liite 4)

Lausunnonantajia: 1

Dokumentti on ymmärrettävä

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevilla viitearkkitehtuureilla omalla alueella

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Ei

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Dokumentti ei varsinaisesti ole "pohja" sanassa mielessä kuin muut dokumentit, mutta siis esimerkki. Voisiko se olla oikeasti pohja?

Kommentit Viitearkkitehtuurin toimeenpanosuunnitelma -pohjaan (liite 5)

Lausunnonantajia: 1

Dokumentti on ymmärrettävä

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevissa viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

5. Lyhenne MISOM ei avaudu

Kommentit Viitearkkitehtuurin vaatimukset -taulukkoon (liite 6)

Lausunnonantaja: 1 ▼

Dokumentti on ymmärrettävä

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevissa viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☒ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014
TUIJA TUULIKKI RAASKA

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy 10.12.2014

TUIJA TUULIKKI RAASKA

Pidämme liitettä erinomaisena mutta ensimmäiseen kenttään voisi vielä varmuuden vuoksi laittaa esimerkin. Vastaukselle annettu tila on todella pieni, onko sen tarkoitus olla vain kyllä/ei -muotoa?

Kommentit	Viitearkkitehtuurin	yhteentoimivuuden	Lausunnonantaja: 1
arviointilomakkeeseen (liite 7)			

Dokumentti on ymmärrettävä

☐ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Dokumentti on hyödyllinen

☐ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Aion käyttää tätä pohjaa tulevissa viitearkkitehtuureissa omalla alueellani

☐ Kyllä

☐ Ei

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Kyllä

Kommentit ja huomiot viitaten liitteen kappalenumerointiin

CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy
TUIJA TUULIKKI RAASKA

10.12.2014

Tämän liitteen laatiminen vaikuttaa erittäin haasteelliselta. Toivottavasti pohjien käyttäjät huomaavat myös parametrit -välilehden summeerauskuva, se on ehkä hieman piilossa.

